

ASIA

Kuusamon merkkipiirin lausunto Metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §, 4 § ja 5 §:ien muuttamisesta

VIITE

Lausuntopyyntö 24.5.2024, Dnro VN/8175/2024, VN/8175/2024-MMM-9

LAUSUNNON ANTAJAT

Kuusamon merkkipiirin paliskunnat
c/o Urho Väisänen
Runtintie 2
89760 Piispajärvi
hossairni.paliskunta@gmail.com

LAUSUNTO

Kuusamon merkkipiirin paliskunnilta on pyydetty lausuntoa valmisteilla olevasta metsästyslaissa säädetyistä poikkeusluvista annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §, 4 § ja 5 §:ien muuttamisesta.

Kuusamon merkkipiirin paliskunnat (jäljempänä Kuusamon merkkipiiri) kiittävät lausuntomahdollisuudesta. Kuusamon merkkipiiri viittaa Paliskuntain yhdistyksen asiassa antamaan lausuntoon ja haluaa erityisesti korostaa seuraavia seikkoja.

Asetusehdotuksen tavoitteet ovat perusteltuja ja kannatettavia mutta poroelinkeinoon näkökulmasta vielä riittämättömiä. Kuusamon merkkipiiri esittää, että asetusmuutoksen jatkovalmisteluissa huomioitaisiin paremmin poronhoidon asema, sillä valtaosa vahinkoperusteisista poikkeuslupapyyntöistä koskee juuri poronhoitoaluetta.

Poronhoito on pitkän historian omaava merkittävä maaseutuelinkeino, joka työllistää tuhansien poromiesten lisäksi runsaasti muita ihmisiä mm. lihanjalostus-, käsityö-, logistiikka-, matkailu-, vähittäismyynti- ja ravintola-aloilla. Poronhoidon yleinen merkitys maaseudulle ja elinkeinoelämälle sekä matkailuille tulee

huomioida lainsäädännön muutoksissa hallitusohjelman ja muiden elinkeino- ja ympäristöpoliittisten ohjelmien mukaisena.

Kestämättömälle tasolle kasvaneet petovahingot ovat ilmastonmuutoksen ohella suurin uhkatekijä kannattavalle ja kestäväen kehityksen mukaiselle poroelinkeinolle. Petovahingot ovat useammassa paliskunnassa riistäytyneet käsistä, kokonaisia karjoja on menetetty ja nuoret poronhoitajat ovat joutuneet luopumaan elinkeinosta menetysten takia. Valtio ei erinäisistä syistä pysty korvaamaan petovahinkoja täysimääräisesti ja ajallaan. Oikean suuntaisella suurpetojen vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämiseen liittyvällä joustavalla ja kevennetyllä sääntelyllä pystytään osaltaan ratkaisemaan mainittuja poroelinkeinon olemassaoloa uhkaavia haasteita.

Tältä pohjalta Kuusamon merkkiipiiri katsoo, että asetusmuutoksissa tulee ennen kaikkea keskittyä lisäämään joustavuutta ja vähentää byrokratiaa poikkeuslupien myöntämisessä sekä lupavalvonnassa. Asetusmuutoksella tulee mahdollistaa paliskunnille vahinkoa aiheuttavien petojen tehokas poistaminen joustavasti ja kustannustehokkaasti. Olennaista on myös selvittää mahdollisuudet petovahinkojen ennaltaehkäisemiseen esimerkiksi vahinkoperusteisten poikkeuslupien myöntämisellä ennaltaehkäisevästi.

Kuusamon merkkiipiiri ehdottaa seuraavia toimenpiteitä asetusmuutokselle asetettujen tavoitteiden täyttämiseksi:

- **Vahinkoperusteisen poikkeuslupapyyntin tunnustaminen osaksi poronhoitoa.** Vahinkoperusteisten poikkeuslupien käyttäminen aiheuttaa paliskunnille huomattavan määrän ylimääräistä työtä ja kustannuksia. Poikkeuslupapyyntiä ei kuitenkaan lain tasolla katsota poronhoitotöihin kuuluvaksi, vaikka se nykyisen kestäväen petotilanteen vuoksi tosiasiallisesti vie jo merkittävän osan poromiesten henkilötyövuosista. Mikäli poikkeuslupapyynti katsottaisiin osaksi poronhoitotyötä, tulisivat siihen välillisesti sovellettavaksi poronhoitoon liittyvät säännökset, jotka helpottaisivat byrokratiaa mm. maanomistukseen ja maastoliikenteeseen liittyvissä kysymyksissä. Poikkeuslupapyyntin säätäminen osaksi poronhoitotyötä edesauttaisi esitettyjen tavoitteiden saavuttamista ja poistaisi asiaan liittyvät tulkinnanvaraisuudet.
- **Ennaltaehkäisevät vahinkoperusteiset poikkeusluvut.** Poronhoitoalueella on itärajan tuntumassa suuria petovahinkokertymä alueita, joilla petovahingot ovat tasaisia vuodesta toiseen ja nousevat vuositasolla säännönmukaisesti jo miljoonaluokkaan. Näille erityisille petovahinkokertymä alueille tulee jatkossa voida myöntää lupia myös ennaltaehkäisevästi. Tämä säästäisi huomattavan määrän

petovahinkokorvauksiin liittyviä kustannuksia sekä auttaisi esitettyjen tavoitteiden toteutumista.

- **Lupa- ja ilmoitusmenettelyiden joustavoittaminen ja keventäminen.** Poikkeuslupien hakeminen ja hallinnointi sekä niihin liittyvät ilmoitusmenettelyt vaativat paliskunnilta useita, jopa päivittäin tehtäviä, erilaisia ilmoituksia monelle eri viranomaistaholle. Lupia tarvitaan esimerkiksi maastoliikennettä varten, vieraskuntiin, rahavyöhykkeille yms. Tätä menettelyä on välttämätöntä joustavoittaa ja keventää lausunnossa esitettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä kustannussäästöjen hakemiseksi. Paras ratkaisu olisi, että lupien hakeminen ja hallinnointi sekä erilaiset ilmoitukset tapahtuisivat kaikki sähköisesti ja kootusti yhden viranomaisen kautta.
- **Kustannukset.** Vahinkopetojen poistaminen on poronhoitoalueella käytännön tasolla jäänyt paliskuntien hoidettavaksi, mikä petovahinkojen ohella rasittaa entisestään elinkeinon kannattavuutta. Poikkeuslupien tulisi lähtökohtaisesti olla maksuttomia, sillä ne liittyvät vahinkojen torjuntaan. Suositeltavaa olisi, että joko valtion tulisi huolehtia poikkeuslupapyyynnistä tai vaihtoehtoisesti korvata pyynnistä paliskunnille aiheutuneet kustannukset.
- **Poikkeusluvalla tehtävän pyynnin tehokkuus.** Poikkeuslupapyyntin tulee olla tehokasta ja kohdistua varmasti oikeaan vahinkoyksilöön. Tämän tavoitteen toteuttamiseksi vahinkoperusteisen poikkeusluvan käyttäminen tulee olla mahdollista maanomistussuhteista riippumatta. Metsästykseseen vaaditaan nykyisellään maanomistajan lupa. Vahinkoperusteinen poikkeuslupa tulee tästä poiketen voida jatkossa käyttää ilman maanomistajan lupaa. Vastaavasti poikkeuslupamenettelyissä tulee sallia tehokkaat pyyntikeinot laajemmin, kuten esimerkiksi haaskan käyttö ja haaskalle ampuminen kaikkien suurpetojen kanssa. Tämä edesauttaisi asetuksen julkilausuttuja tavoitteita ja pyynnin tehokkuutta samoin kuin sitä, että pyynti kohdistuu varmasti oikeaan vahinkoyksilöön.

Lopuksi Kuusamon merkkipiiri korostaa vielä, että asetusmuutosta valmistelevien tulee tarkastella asetuksesityksen riittävyttä suhteessa poroelinkeinoon kohtaamaan peto-ongelman laajuuteen ja porovahinkojen määrään. Merkkipiiri pyytää mahdollisuuksien mukaan huomiomaan esitetyt toimenpide-ehdotukset ja tarvittaessa esittää mielellään yksityiskohtaisempiakin ehdotuksia lainvalmistelun tueksi.

Kuusamossa 15.06.2024

KUUSAMON MERKKIPIIRIN PALISKUNNAT

Urho Väisänen
Kuusamon merkkipiirin puheenjohtaja, poroisäntä
Hossa-Irnin paliskunta

Jalmari Oikairainen
Poroisäntä
Alakitkan paliskunta

Juha Kujala
Poroisäntä
Oivangin paliskunta

Heikki Härmä
Poroisäntä
Kallioluoman paliskunta

Antti Pätsi
Poroisäntä
Akanlahden paliskunta